

N:o 4/1938.

STORA UTSKOTTETS betänkande N:o 4/1938 i
anledning av landskapsnämndens framställning
med förslag till landskapslag om kommunala
barnmorskor i landskapet Åland.

Landstinget, som i ärendet fått emottaga lagutskottets betänkande N:o
5/1938, har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.
Stora utskottet, som till alla delar omfattar lagutskottets förenämnda
betänkande, får med anledning därav vördsamt föreslå,
att landstinget måtte antaga nedanstående
förslag till

" L a n d s k a p s l a g

om kommunala barnmorskor i landskapet Åland.

§ 1.

Mariehamn och varje landskommun i landskapet Åland bör i sin tjänst
hava examinerade barnmorskor i enlighet med vad i denna landskapslag stad-
gas.

§ 2.

I landskommun, vars invånarantal enligt mantalslängden icke överstiger
femtusen, skall finnas minst en barnmorska. Dock må sådana mindre, till
varandra gränsande kommuner, vilkas sammanlagda invånarantal ej överstiger
femtusen, liksom även större kommuner, där delar av kommunerna så omedel-
bart ansluta sig till varandra, att tillsättande av en gemensam barnmorska
är lämpligt, vara berättigade att med landskapsnämndens bifall avlöna ge-
mensam barnmorska.

Antalet barnmorskor, som skall avlönas i Mariehamn, fastställas av land-
skapsnämnden.

§ 3.

Från vad ovan är stadgat angående kommunernas skyldighet att avlöna
barnmorskor kan landskapsnämnden på anhållan av vederbörande kommun tills-
vidare, dock ej för längre tid än fem år i sänder, bevilja sådan lättnad,
som i betraktande av förhållandena befinnes nödig samt utan risk för hälso-
vården kan medgivas.

Finnes i kommunen barnmorska, som står i enskild eller i sammanslutnings
tjänst, och föreligger intet hinder för att hon allmänt anlitas såsom barn-
morska i kommunen, skall sådan barnmorska inberäknas i antalet av kommunens
barnmorskor samt anses innehava samma ställning vad tjänsteår och pension

434

vidkommer som kommunalbarnmorska.

§ 4.

För kommunalbarnmorska skall uppgöras reglemente, i vilket, såvitt kommunen är berättigad att därom besluta, barnmorskans rättigheter och skyldigheter närmare bestämmas, och skall å reglementet, angående vilket landskapsnämnden bör inhämta medicinalstyrelsens utlåtande, utverkas landskapsnämndens fastställelse.

Reglementet skall innehålla:

- 1) bestämmelse angående eventuell indelning av kommunen i barnmorske-distrikt;
- 2) bestämmelser om huru barnmorska antages till befattning eller frändensamma entledigas, om eventuell ömsesidig uppsägningstid samt om barnmorska årligen tillkommande semester;
- 3) närmare bestämmelser angående barnmorskas avlöning och sättet för dess erläggande samt om barnmorskas boningsort och bostad eller mot bostad svarande penningvederlag;
- 4) barnmorsketaxa, i vilken fastställles förlossningsarvodets storlek och skälig ersättning åt barnmorskan för av förlossningshjälpen föranledda direkta utgifter;
- 5) bestämmelse angående barnmorskas skyldighet att meddela vägledning i spädbarnsvård ävensom moderskapsrådgivning, som skall äga rum under läkares inseende och enligt hans anvisningar;
- 6) bestämmelser därom, huru den moderskaps rådgivning är anordnad, som skall äga rum under läkares inseende och enligt hans anvisningar;
- 7) bestämmelser om barnmorskas åligganden i fråga om moderskapsunderstöd; samt
- 8) bestämmelser om barnmorskas åligganden beträffande vaccinering.

§ 5.

Kommunalbarnmorska anställles såväl i Mariehamn som i landskommun av vederbörande kommunala myndighet, efter det befattningen trettio dagar varit lediganslagen och vederbörande provinsial- eller distriktsläkare avgivit utlåtande om sökandena.

Kommunalbarnmorska är, med iakttagande av i vederbörligen för kommunalbarnmorska stadfäst reglemente bestämd uppsägningstid, berättigad att avgå från sin befattning, samt, därest hon anskaffat godkänd vikarie, jämväl utan iakttagande av uppsägningstid. Uppsägning skall ske skriftligen hos

hälsovårdsnämnden.

433

Vederbörande kommunala myndighet är likaså, med iakttagande av ovan nämnda uppsägningstid, berättigad att entlediga barnmorska från befattning, för såvitt provinsialläkaren eller vederbörande distriktsläkare anser giltigt skäl härför föreligga.

Om barnmorskas anställande i eller avgång eller entledigande från befattning bör ofördröjligen anmälas hos provinsialläkaren eller distriktsläkaren och landskapsnämnden.

§ 6.

Barnmorska, som enligt denna landskapslag står i kommunens tjänst, skall i grundlön erhålla minst tolv tusen mark i året och därjämte ordentlig bostad, omfattande minst ett rum, kök och förstuga jämte värme och lysa samt badstuga eller badrum eller, i den mån dessa naturaförmåner icke stå henne till buds, mot dem svarande penningvederlag i enlighet med förhållandena på orten.

Kommunen bör även, såvida det utan att föranleda oskäligen kostnader är möjligt, anordna telefonförbindelse till den för barnmorskan anvisade bostaden.

§ 7.

Barnmorska är berättigad till förlossningsarvode enligt den i § 4 omförmälda taxan, från vars erläggande medellösa och mindre bemedlade dock äro befriade. Tillika är hon för av förlossningshjälpen föranledda direkta kostnader berättigad till ersättning, beräknad enligt sagda taxa, samt till erhållande av fri skjuts till och från förrättningsstället ävensom till kost under vistelsen därstädes. Sagda ersättning och skjutslega erlägges för obemedlad och mindre bemedlad av kommunen.

§ 8.

Kommunalbarnmorskas lön utbetalas månatligen ur kommunalkassan. Jämte ordinarie lön är barnmorska berättigad att månatligen erhålla ersättning enligt taxa för direkta utgifter, föranledda av förlossningshjälp åt medellös och mindre bemedlad barnaföderska i kommunen samt, därest hon icke erhållit fri skjuts till förrättningsplatsen och därifrån tillbaka, ersättning för skjutsningskostnaderna.

§ 9.

Kommunalbarnmorskas bostad, som skall godkännas av provinsialläkaren eller vederbörande distriktsläkare, bör vara fredlig och hava tillgång till

Blir kommunalbarnmorska tidigare, än vad ovan sagts, varaktigt oförmögen till sin befattning, berättiga tio pensionsår till tio trettiondedelar av fullt pensionsbelopp och varje påföljande fullt pensionsår till ytterligare en trettiondedel därav, intill dess fullt pensionsbelopp uppnås. Lider hon av sjukdom, som innebär fara för nyfött barn, och hon av denna anledning måste entledigas, kan landskapsnämnden, efter inhämtat utlåtande av provinsialläkaren eller vederbörande distriktsläkare, bevilja henne vårdbidrag för viss tid eller skälig pension oberoende av pensionsåren.

§ 15.

Barnmorska tillkommande pension eller vårdbidrag ansökes skriftligen hos landskapsnämnden och beviljas av denna med iakttagande i tillämpliga delar av vad om innehavares av landskapstjänst eller befattning rätt till pension är särskilt stadgat.

§ 16.

I kommuns tjänst anställd barnmorska bör minst vart tionde år deltaga i de repetitionskurser i allmän förlossningslära, som för äldre barnmorskor anordnas, för vilket ändamål barnmorskorna skola erhålla understöd ur anslag, som därför upptages i landskapets utgiftsstat.

§ 17.

Landskapsnämnden skall tillse, att beträffande organisationen och handhavandet av kommunal barnmorskebefattning lag och fastställda reglementen iakttagas.

§ 18.

Provinsialläkare eller vederbörande distriktsläkare skall närmast tillse, att stadgandena angående kommunalbarnmorska iakttagas. Finner provinsialläkaren eller vederbörande distriktsläkare eller har till hans kännedom kommit, att utfärdade bestämmelser eller stadfäst reglemente icke iakttagits, skall han ofördröjligen, därest hans erinringar icke beaktats, göra anmälan om saken hos landskapsnämnden.

§ 19.

Denna landskapslag, varigenom landskapslagen den 15 maj 1926 om antagande av lagen den 31 december 1924 angående ändring av lagen om anställande av barnmorskor i landskommunerna och deras avlöning, given den 6 februari 1920, upphäves, träder omedelbart i kraft, dock sålunda att i densamma fastställda grundlön och ålderstillägg skola utbetalas från ingången av

år 1938."

Mariehamn den 21 november 1938.

437

På stora utskottets vägnar:

Karl Aug. Helin.

A. E. Raunström

Närvarande i utskottet ordföranden Helin samt medlemmarna Bengtz, Bertell, Holmström, Lundqvist, Lennart Mattsson, Nordström, Wilén och Åkerfelt ävensom suppleanten Husell.